

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«_____» 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична система світу

Напрямом підготовки «6.030301» Журналістика

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма **політична система світу** для студентів галузі знань 0303 «Журналістика та інформація», напряму підготовки 6.030301 «Журналістика».

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка Мартич Руслана Василівна.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії
Протокол від «2» лютого 2015 р. № 7

Завідувач
Кафедри філософії

_____ Александрова О.С.

*Розподіл годин збіраємо з роботи
каб. максим, структура програми
типова. С.В. (Соловєва С.В.)*

©Мартич Р. В., 2014
©Київський університет імені
Бориса Грінченка, 2014

УДК 321.01
ББК 66.2

К 92

Політична система світу. Робоча навчальна програма. – К.: Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2014. – 44 с.

Укладач:

Мартин Руслана Василівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, Інститут лідерства, освітнього законодавства і політики КУ імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор кафедри соціальної філософії і соціології філософського факультету Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Александрова Олена Станіславівна, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка.

УДК 321.01
ББК 66.2

© Купрій Т.Г., 2011 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2011 р.

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>Денна форма навчання</u>	<u>заочна форма навчання</u>
Кількість кредитів -2	Галузь знань (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів -1	Спеціальність: _ 6.030301 «Журналістика»6.03103	Рік підготовки	
Змістових модулів -2		-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 69		-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		год.	12 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.	36 год.
		Індивідуальні завдання:	
		4 год.	
		Вид контролю:	
екз.	залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

Для денної форми навчання – ауд. 25%, сам і інд. 75%.

Для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: дати базове уявлення про основні моделі політичного розвитку країн-основних гравців на міжнародній арені з обов'язковим вивченням стану політичної системи конкретної країни, як стійкої форми людських відносин, за посередництвом якої приймаються і проводяться в життя авторитетно-владні рішення у конкретному суспільстві. Політична система – стійка форма людських відносин, за посередництвом якої приймаються і проводяться в життя авторитетно-владні рішення у конкретному суспільстві.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння студентами систематизованими, цілісними знаннями про політичну сферу суспільства крізь призму аналізу структурних компонентів політичної системи;
- засвоєння студентами теоретично-концептуальних підходів до трактування поняття «політична система»,
- дослідження форм і закономірностей її функціонування;
- з'ясування структури політичної системи, основних її інститутів та функцій;
- виділення основних компонентів політичної системи, зокрема дослідження сутності держави як політичної форми організації суспільства та базового елемента політичної системи;
- формування у студентів вмінь та навичок цілісно аналізувати суспільно-політичні явища та процеси в Україні.

У результаті вивчення модуля студент **повинен має знати:**

- Зміст найважливіших категорій теорії політичних систем; відмінності у підходах різних мислителів до трактування терміну «політична система»; основні моделі політичних систем, запропоновані у світовій політичній думці; особливості та основні компоненти структури політичної системи та її функції; про владу як центральний елемент політичної системи, її ознаки, джерела та типи; про політичний процес як динамічну характеристику політичної системи та його різновиди; місце держави серед компонентів політичної системи суспільства, її ознаки, функції, структуру; про політичні партії як важливий елемент політичної системи, існування та розвиток яких

свідчить про її демократичність; особливості політичної системи

України, включаючи систему державного правління, систему державних та недержавних інститутів (політичних партій, громадських об'єднань тощо); сутність міжнародної системи та її основні суб'єкти.

- вміти характеризувати основні поняття та категорії теорії політичної системи; аналізувати структуру політичної системи; з'ясувати основні напрямки дослідження та схематично зобразити моделі політичної системи; виокремлювати динамічну характеристику політичної системи через аналіз політичного процесу та політичної діяльності; оцінювати роль держави як основного елемента політичної системи; визначати місце та роль політичних партій у політичній системі суспільства; описати, давати оцінку діяльності та функціонування різних елементів політичної системи України; самостійно інтерпретувати інформацію про міжнародну систему та її основних суб'єктів, орієнтуватися в основних тенденціях та проблемах її розвитку.

Структура навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

- аудиторні години (А)
- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- індивідуальна робота (ІР);
- самостійна робота (СР);
- підсумковий контроль (ПК).

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Р	А	Л	СЗ	ІР	СР	ПК
Змістовий модуль І.								
Зміст і структура політичної системи								
1.	Тема 1. Політична система: суть, структура та функції	10	4	2	2	2	4	2
2.	Тема 2. Типологія політичних систем. Політичні режими	8	4	2	2		4	
3.	Тема 3. Партиїні і політично-адміністративні системи світу	6	2	2	2		4	
4.	Тема 4. Інформаційна основа існування політичних систем	8	4	2			4	
5.	Тема 5. Політико-правові системи країн світу	10	2	2			6	
	Разом	42	16	10	6	2	22	2
Змістовий модуль ІІ.								
Політичні системи країн світу								
1.	Тема 6. Політичні системи європейських і американських країн	10	4	2	2	2	4	2
2.	Тема 7. Аналіз політичних і правових систем країн Сходу	8	4	2	2		4	
3.	Тема 8. Основні напрямки, особливості та проблеми розвитку політичної системи України	12	4	2	2		6	
	Разом	30	12	6	6	2	14	2
	Разом за навчальним планом	72	32	16	12	4	36	4

Програма навчальної дисципліни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Зміст і структура політичної системи

Лекція 1. Політична система: суть, структура та функції (2 год.)

Політологічні категорії систем. Аспекти системного підходу: системно-історичний, системно-компонентний, системно-структурний, системно-функціональний та інші. Загальний і системний підходи визначення поняття «політична система». Трактують категорії «політична система». Політичні відносини і політична система. Особливості функціонування політичної системи як динамічного цілого. Подолання локальної обмеженості. Розвиток системи домінування.

Структура політичної системи. Поняття компонентів системи (елемент): частина, елемент, стан, зв'язок відношення, етап, стадія, цикл процесу функціонування, тощо. Суб'єкти політики. Політичні відносини. Інституціональна підсистема. Нормативна підсистема. Ідеологічна підсистема. Культурна підсистема. Політичні відносини. Політична організація суспільства. Політичні норми. Політична свідомість.

«Вхідні» і «вихідні» функції (Г. Алмонд). Загальна система функцій на різних рівнях діяльності. Функції «входу» інформації (Д. Істон): установлення правил, формалізація правил. Концепція перетворення. Функції «виходу». Функції перетворення: артикуляція інтересів; агрегація інтересів. Функції збереження й адаптації системи. Функція політичного рекрутування. Функція політичної соціалізації. Конверсійний процес.

Основні поняття теми:

Об'єкт науки, предмет науки, функції науки, структура науки, система, політична система, категорії систем, політологічна теорія, політичне, політичні відносини, структуралізм, функціоналізм, політична норма, політична свідомість, артикуляція, агрегація, адаптація, політична соціалізація.

Рекомендована література: 2; 5; 6; 7; 13; 15; 20; 23; 33; 34; 37; 38; 41; 57; 48; 70; 71; 72; 78; 85; 87; 90; 97; 98; 100; 101; 104; 114; 117; 123; 127 □

Лекція 2. Типологія політичних систем. Політичні режими (2 год.)

Основи класифікації політичних систем. Витоки політичних систем античної суспільно-політичної думки. Період Нової доби (типологія систем правління Т.Гоббса, Ш-Л. Монтеск'є, М.Вебера). Основні типи систем Ж. Бонделя. Теорія політичних систем Г.Алмонда. Традиційні і модернізовані політичні системи. Класифікація по

змісту і формах правління. Консервативні політичні системи. Завершені і незавершені політичні системи. Тоталітарні, авторитарні і демократичні політичні системи. Моделі та типи політичних систем (Д.Істон, Г.Алмонд, К.Дойч, Т.Парсонс). Народні (племінні) системи. Система мисливців і збирачів: сан. Бюрократичні авторитарні системи. Узгоджувальні системи: концептуальні олігархії і плюралістичні демократії. Мобілізаційні системи: фашизм, нацизм, більшовизм.

Класифікація політичних режимів. Критерії і елементи сутності політичних режимів. Взаємозв'язок політичного режиму з громадянським суспільством. Демократія, тоталітаризм, авторитаризм. Критерії демократії. «Протективна» («захищаюча») демократія. «Розвиваюча» демократія. Модель «відмирання держави». «Змагальний елітизм». «Плюралістична» демократія. «Легальна» демократія. «Партиципаторна» демократія. Змішані політичні режими. Політичний режим сучасної України.

Основні поняття теми:

Класифікація політичних систем, моделі політичних систем, консервативні політичні системи, системи за формами і змістом правління, політичний режим, демократія, тоталітаризм, авторитаризм, моделі демократії.

Рекомендована література: 3; 5; 6; 7; 13; 14; 15; 20; 21; 22; 25; 30; 31; 35; 42; 44; 46; 54; 55; 56; 57; 63; 66; 67; 70; 71; 73; 74; 77; 80; 83; 85; 87; 90; 91; 93; 96; 97; 98; 100; 102; 105-111; 124; 128.

Лекція 3. Партиїні і політично-адміністративні системи світу (2 год.)

Багатопартійність в сучасному світі. Місце політичних партій в політичних системах сучасних країн. Партиїна система та фактори, що визначають її конфігурацію. Типологія партійних систем. Партиїні системи країн Північної та Латинської Америки. Партиїна система та фактори, що визначають її конфігурацію. Однопартійні системи. Партиїні системи країн Західної Європи. Двопартійні системи. Багатопартійні системи. Партиїні системи країн Південної та Північної Європи. Партиїні системи країн СНД та Балтії. Партиїні системи країн Азії, Африки та Близького Сходу.

Адміністративно-територіальний поділ країн. Конституційний процес. Державний устрій. Глава держави. Вибори глави держави. Ролевий статус та функції монархічної влади. Повноваження глави держави. Уряд. Прерогативи та принципи керівництва уряду у представницьких демократіях. Схеми формування уряду. Законодавча влада. Структура парламенту. Вибори та статус депутатів. Права, регламент та повноваження парламенту. Верхня і нижня палати парламенту. Структура та повноваження органів парламенту. Парламентська контрольна функція. Механізми прийняття законопроектів. Структура судочинства. Конституційний суд. Кадри судової системи. Місцеве самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Структура та повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. Партиїні і громадські організації під час підготовки і проведення виборів.

Основні поняття теми:

Партійна система, багатопартійність, однопартійні системи, двопартійна система, гегемоністська системи, система домінування, система поміркованого плюралізму, система обмеженого плюралізму, атомізована система, адміністративна система, президент, монарх, король, прем'єр-міністр, парламент, Верховний суд, Конституційний суд, вибори, місцеве самоврядування, партія.

Рекомендована література: 3; 5; 6; 7; 13; 14; 15; 20; 21; 22; 25; 30; 31; 35; 36; 38; 39; 42; 44; 46; 54; 55; 56; 57; 63; 66; 67; 70; 71; 73; 74; 77; 80; 83; 85; 87; 90; 91; 100; 102; 106; 108; 110; 113-115; 126.

Лекція 4. Інформаційна основа існування політичних систем (2 год.)

Формування сучасної світової інформаційної системи. Поява сучасної світової політичної системи. Координація, кореляція, субординація сил – передумова формування глобального устрою, його основні компоненти і функції. Міждержавні та недержавні стосунки у світовому співтоваристві і місце в них інформації. Співвідношення між державним суверенітетом і загальною світовою відповідальністю. Глобальна, міжнародна та регіональна політика України.

Феномен інформатизації світового розвитку. Недержавні сили: відкрита економічна система, нове планетарне мислення. Технічні можливості суверенного розвитку людства. Науково-інформаційна основа організації і управління. Мінімізація виробничих витрат на основі знань і досвіду, накопичених світом. Інтеграційні програми. Принцип розподілу праці на міжнародному рівні. Інформаційне середовище і морально-психологічний стан суспільства. Носії інформації (в тому числі – не саморухомі). Міжнародний інформаційний потенціал та політичні системи. Політична глобалістика.

Основні поняття теми:

Світова інформаційна система, координація, кореляція, субординація конфлікт, криза політичної системи, політична модернізація, мир і війна, національна безпека, НТР, інтеграція, Інформаційне середовище, глобалістика.

Рекомендована література: 1; 3; 5- 9; 10; 11; 13; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29; 30; 33; 34; 60; 61; 62; 63; 66; 67; 70; 71; 75; 76; 77; 80; 86; 87; 90; 99; 120-125.

Лекція 5. Політико-правові системи країн світу (2 год.)

Правова політична система: значення у вітчизняній політології. Вплив правової системи на соціальні відносини. Політико-правова система України. Вплив правової

системи на політичні відносини. Класифікація національних правових систем. Основні етапи становлення та джерела романо-германського права. Англосаксонська правова сім'я. Мусульманська правова система. Правова система Китаю. Правова система Японії. Правова система латиноамериканських країн. Проблеми, критерії та фактори ефективності систем.

Конституційний процес. Основи конституційного устрою. Структура конституційних джерел. Складові частини конституції. Демократична держава. Соціальна держава. Правова держава. Специфіка правового регулювання особи і громадянина. Судова система та прокуратура.

Основні поняття теми:

Політико-правова система, право, конституція, конституційний устрій, джерело, держава, правова держава, громадянське суспільство, громадянин, судова система.

Рекомендована література: 1; 8; 9; 10; 11; 13; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29; 30; 33; 34; 60; 61; 62; 63; 66; 67; 70; 71; 75; 76; 77; 80; 86; 87; 90; 99; 100; 108-112; 116; 119; 121; 125 .

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Політичні системи країн світу

Лекція 6. Політичні системи європейських і американських країн. (2 год.)

Принципи порівняльного аналізу політичних систем. Аналіз політичного світу на Заході: загальне і особливе. Аналітичні класифікації політичних систем.

Основні соціополітичні поділи у країнах Західної Європи. Роль та значення глави держави у країнах Західної Європи. Порівняльна характеристика парламентів країн Західної Європи. Порівняльна характеристика урядів країн Західної Європи. Основні моделі коаліційної політики та стабільність коаліційних урядів країн Західної Європи. Вплив виборчих систем на політичні системи країн Західної Європи. Місце політичних партій у політичних системах країн Західної Європи. Участь громадян у політичному житті держав Західної Європи.

Латиноамериканські конституції в розбудові правової держави і громадянських прав людини. Вищі законодавчі органи влади в системі стримувань і противаг. Особливості формування і функціонування виконавчої влади: пошуки і здобутки політичної модернізації. Інститут президентства та зміна функцій урядів. Збройні сили в процесі розвитку політичної системи. Становлення судової системи країн Латинської Америки. Формування та розвиток партій та партійної системи. Громадянські політичні організації, групи і інтересів та тиску як фактор модернізації Південної Америки.

Основні поняття теми:

Президент, уряд, виконавча влада, диктатура, переворот, дорадчі органи,

парламент, вето, закон, конституція, збройні сили, вибори, партія, партійна система, громадські організації, групи інтересів, групи тиску, мондіалізм, патронат, «бананова республіка».

Рекомендована література: 1; 2, 3, 6, 9; 11; 13; 14; 15; 22; 23; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 44; 45; 49; 50; 52; 63; 65; 66; 67; 70; 71; 75; 76; 77; 81; 84; 87; 93; 96; 97; 100; 101; 108; 112; 115; 119; 121; 127; 131.

Лекція 7. Аналіз політичних і правових систем країн Сходу. (2 год.)

Порівняльний аналіз східних політичних систем, політичних культур і політичних процесів. Аналіз політичного світу на Сході: загальні закономірності і особливе. Основи просторової організації східних макрорегіонів, їх регіональної трансформації. Регіональна специфіка і моделі демократії на Сході.

Основні риси і особливості функціонування політичних систем арабських країн. Політичні системи монархій Аравійського півострова. Особливості політичної системи і політичної культури держави Ізраїль. Політичні системи країн Північної Африки і Великого Близького Сходу. Ісламська цивілізаційна домінанта і політична модернізація на Близькому (арабському) і Середньому Сході (Єгипет, Іран, Туреччина). Порівняльний аналіз політичних систем країн центральної Азії. Політичні системи Індії, Пакистану, Афганістану, Бенгладешу. Політичні системи країн Південно-східної Азії на прикладі Малайзії, Індонезії, Сінгапуру. Еволюція політичної системи Монголії. Політичні системи країн Корейського півострова, Китаю, Японії.

Основні поняття теми:

Релігійний фактор, іслам, східна специфіка, модернізація, фундаменталізм, традиції політичні, монархія, демократія, ізолюваність.

Рекомендована література: 1; 3; 5; 6; 9; 11; 12; 13; 14; 15; 17; 18; 20; 30; 36; 37; 39; 40; 44; 45; 46; 49; 50; 53; 54; 58; 60; 63; 65; 66; 67; 70; 72-78; 81; 84; 87; 93; 95; 96; 97; 101; 103; 109; 113; 117; 119; 124; 128; 131.

Лекція 8. Основні напрямки, особливості та проблеми розвитку політичної системи України (2 год.)

Особливості становлення сучасної політичної системи в Україні. Проблема розбудови демократії в Україні. Політична організація українського суспільства.

Верховна Рада — парламент Української держави. Інститут президентства в Україні. Кабінет Міністрів — Уряд України. Територіальна політика. Органи місцевого самоврядування — від формального до реального народовладдя. Партійно-політичний спектр України. Групи інтересів. Виборча система України. Процес становлення громадянського суспільства в Україні. Політична свідомість і політична культура

українського суспільства. Засоби масової інформації в політичній системі України. Україна в новому геополітичному просторі. Магістральні вектори зовнішньої політики. Україна у контексті світових модернізаційних процесів

Основні поняття теми:

Виконавча влада, президент, прем'єр-міністр, Кабінет міністрів, парламент, Верховна Рада, законодавча влада, Верховний суд, Конституційний суд, вибори, місцеве самоврядування, партія, громадянське суспільство.

Рекомендована література:

44; 45; 49; 50; 53; 54; 58; 60; 63; 65; 66; 67; 70; 81; 84; 87; 93; 95; 96; 97; 101; 104-108; 127

□1;

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Методичні вказівки до підготовки семінарських занять

У процесі реалізації навчального плану і формування фахівця особливе значення має підготовка і проведення семінарських, практичних занять. Сьогодні семінар є одним із головних видів практичних занять і ефективним засобом розвитку в студентів культури наукового мислення.

У ході семінарського (практичного) заняття вирішуються такі завдання:

- повторення і закріплення знань;
- контроль знань;
- педагогічне спілкування, безпосередній контакт зі студентами, взаєморозуміння та творча співпраця “викладач-студент”.

У період підготовки до семінарського практичного заняття викладач розробляє методичні рекомендації:

- запропонований перелік доповідей та виступів;
- пропозиції щодо організації дискусії “круглого столу”, сценарії конференцій, ділової гри.

Методичні рекомендації проведення семінарських занять розробляються на кафедрі на підставі робочої програми, з врахуванням мети, цілей та завдань вивчення дисципліни при підготовці фахівців конкретної спеціальності. У них визначаються:

- цілі та завдання семінару;
- розгорнутий план його проведення;
- перелік питань для обговорення і дискусії;
- перелік літератури для використання під час підготовки та проведення семінару;
- перелік роздаткового матеріалу для семінару (таблиці, схеми, картки, слайди та інше).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Зміст і структура політичної системи

Семінарське заняття 1. Методологія вивчення політичних систем. (2 год.)

1. Теоретичні уявлення про політичну систему як змістовний аналіз політичних, соціально-психологічних, поведінкових, культурних відносин.
2. Сутність політичної системи як єдиного цілісного динамічного утворення.
3. Політична система, як засіб управління і маніпулювання у світовому політичному процесі.
4. Автономія системи як цілого, координація, ієрархія і субординація, зв'язок і управління.
5. Стійкість і самозбереження політичної системи.

Рекомендована література: 2; 5; 6; 7; 13; 15; 20; 23; 33; 34; 37; 38; 41; 57; 48; 70; 71; 72; 78; 85; 87; 90; 97; 98; 100; 101; 104; 114, 117; 123; 127 □

Семінарське заняття 2. Класифікація політичних систем.

Партійні системи світу. (2 год.)

1. Критерії класифікації політичних систем.
2. Політичні системи англо-американського типу.
3. Континентально-європейські політичні системи.
4. Доіндустріальні політичні системи (або частково індустріальні).
5. Класифікація партійних систем світу.
6. Однопартійна, двопартійні чи багатопартійна система: майбутні альтернативи розвитку.
7. Партійна система України.

Рекомендована література: 2; 3; 5; 6; 7; 11; 3; 5; 1; 4; 2; 5; 4; 2; 1; 2; 54; 55; 56; 57; 63; 66; 67; 70; 71; 73; 74; 77; 80; 83; 85; 87; 90; 91; 93; 96; 97; 98; 100; 102; 105-111; 124; 128

Семінарське заняття 3. Політична система і світові конфлікти (2 год.)

1. Поняття «Світовий політичний конфлікт».
2. Рівні конфліктів: світовий, регіональний, національний, локальний.
3. Стан глобальної кризи.
4. Конфлікт систем як інструмент геополітичного гегемонізму.
5. Єтнополітична напруга.

6. Наслідки конфліктів в конфліктних зонах.
7. Конфлікти в країнах СНД.
8. Екстремізм і проблеми державної безпеки.
9. Публічні політичні та соціальні мережі

Рекомендована література: □9; В9;511; 13; 14; 15; 18; 19; 25; 26; 29; 30; 33; 34; 60; 61; 62; 63; 66; 67; 70; 71; 75; 76; 77; 80; 86; 87; 90; 99; 120-125 □

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Політичні системи країн світу

Семінарське заняття 4. Політичні системи європейських і американських країн.
(2 год.)

1. Порівняльна характеристика органів законодавчої влади.
2. Порівняльна характеристика органів виконавчої влади.
3. Порівняльна характеристика органів судової влади.
4. Партійна система країн Америки і Європи.
5. Становлення громадянського суспільства і правової держави в країнах західної демократії.
6. Особливості політичної системи країн Латинської Америки.

Рекомендована література: 1; 2, 3, 6, 9; 11; 13; 14; 15; 22; 23; 27; 28; 29; 30; 33; 34; 44; 45; 49; 50; 52; 63; 65; 66; 67; 70; 71; 75; 76; 77; 81; 84; 87; 93; 96; 97; 100; 101; 108; 112; 115; 119; 121; 127; 131.

Семінарське заняття 5. Політичні системи східних країн. (2 год.)

1. Спільне і відмінне у політичних системах і політичних культурах країн Сходу.
2. Вплив релігії на формування політичної системи.
3. Регіоналізм і традиціоналізм Сходу в політичних процесах модернізації.
4. Політичні чинник розвитку і прогресу країн Сходу.

Рекомендована література: 1; 3; 5; 6; 9; 11; 12; 13; 14; 15; 17; 18; 20; 30; 36; 37; 39; 40; 44; 45; 46; 49; 50; 53; 54; 58; 60; 63; 65; 66; 67; 70; 72-78; 81; 84; 87; 93; 95; 96; 97; 101; 103; 109; 113; 117; 119; 124; 128; 131.

Семінарське заняття 6. Політична система сучасної України . (2 год.)

1. Генеза владної моделі України. Конституціоналізм в Україні в історичній ретроспекції.

2. Державний устрій України. Характер політичного режиму.
3. Проблема розподілу функцій влади. Конституційний процес у сучасній Україні: конституційні поправки, конституційний договір.
4. Конституція 1996 року.
5. Конституційна владна модель у сучасній Україні: від парламентської до президентсько-парламентської республіки.

Рекомендована література: 1; 3; 5; 6; 9; 11; 12; 13; 14; 15; 17; 18; 20; 3036; 37; 39; 40; 44; 45; 49; 50; 53; 54; 58; 60; 63; 65; 66; 67; 70; 81; 84; 87; 93; 95; 96; 97; 101; 104-108; 127 □

Теми рефератів.

1. Сутність політичної системи суспільства.
2. Структура політичної системи.
3. Характеристика функцій політичної системи.
4. Поняття правового регулювання і його відмінність від правового впливу.
5. Сфера, основні напрямки і межі правового регулювання.
6. Правові форми діяльності держави як засіб функціонування механізму правового регулювання.
7. Оцінка основним напрямкам та проблемам розвитку політичної системи України.
8. Добір альтернатив для вироблення рішення.
9. Політична соціалізація і мобілізація населення.
10. Основні моделі політичного розвитку країн світу.
11. Структура та інфраструктура політикуму.
12. Партиїне будівництво країн світу.
13. Кон'юнктура внутрішнього політичного ринку та його дискурс.
14. Політичний аналіз діяльності окремих політиків чи партій, держави в цілому.
15. Адміністративно-територіальний поділ країн.
16. Конституційний процес.
17. Державний устрій.
18. Довестфальський період міжнародних відносин.
19. Вестфальська система міжнародних відносин.
20. Віденська система міжнародних відносин.
21. Версальська - вашингтонська система міжнародних відносин.
22. Мандатна система.
23. Створення ООН. Концепція нового міжнародного співтовариства.
24. Ялтинсько-потсдамська система міжнародних відносин.
25. Мондіалізм як течія суспільно-політичної думки.
26. Римський клуб та загальні загрози.
27. Система органів виконавчої влади і державної служби у Великобританії та Сполучених Штатах Америки.
28. Адміністративні системи наполеонівських країн.

29. Адміністративні системи германських країн.
30. Адміністративні системи країн Північної Європи.
31. Адміністративні системи Японії та Північної Кореї.
32. Політична та адміністративна система Китаю.
33. Адміністративні системи країн Латинської Америки.
34. Адміністративні системи країн Близького Сходу.
35. Адміністративні системи країн Центральної та Східної Європи.
36. Адміністративні системи країн СНД.
37. Адміністративні реформи в західних країнах.
38. Адміністративні реформи у Східній Європі.
39. Політична система РФ. Адміністративна реформа в сучасній Росії (1990-1999).
40. Еволюція політичної системи України середини 20-го початку 21 ст.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

до змістовного модуля І.

- 1) Категорії систем
- 2) Визначення поняття «політична система»
- 3) Політичні відносини і політична система.
- 4) Структура політичної системи.
- 5) Політичні норми.
- 6) Політична свідомість.
- 7) функції політичної системи
- 8) Функції перетворення: артикуляція інтересів; агрегація інтересів.
- 9) Функції збереження й адаптації системи.
- 10) Функція політичної соціалізації.
- 11) Теорія політичних систем Г.Алмонда. Моделі та типи.
- 12) Традиційні і модернізовані політичні системи.
- 13) Тоталітарні, авторитарні і демократичні політичні системи.
- 14) Класифікація політичних режимів.
- 15) Демократія, тоталітаризм, авторитаризм.
- 16) Політичний режим сучасної України.
- 17) Місце політичних партій в політичних системах сучасних країн.
- 18) Типологія партійних систем.
- 19) Однопартійні системи.
- 20) Двопартійні системи.
- 21) Багатопартійні системи.
- 22) Міжнародні системи. Світова політика.
- 23) Глобальна система міжнародних відносин.
- 24) Систематизація та класифікація глобальних проблем.
- 25) Війна і мир – засоби ствердження, збереження та перерозподілу влади у сфері міжнародно-політичних відносин.
- 26) Еволюція війни як суспільно-політичного явища.
- 27) Теорія політичної модернізації.
- 28) Політична глобалістика.
- 29) Кризи і зміни в політичних системах.

до змістовного модуля ІІ.

- 1) Політичні системи країн Західної Європи і США.
- 2) Глава держави у країнах Західної Європи.
- 3) Характеристика парламентів країн Західної Європи.
- 4) Характеристика урядів країн Західної Європи.
- 5) Виборчі системи і політичні системи країн Західної Європи.
- 6) Політичні партії у політичних системах країн Західної Європи.

- 7) Вищі законодавчі органи влади в системі стримувань і противаг країн Латинської Америки.
- 8) Особливості формування і функціонування виконавчої влади
- 9) Інститут президентства та зміна функцій урядів.
- 10) Становлення судової системи країн Латинської Америки.
- 11) Формування та розвиток партій та партійної системи.
- 12) Громадянські політичні організації, групи і інтересів та тиску як фактор модернізації Південної Америки.
- 13) Порівняльний аналіз східних політичних систем.
- 14) Основні риси і особливості функціонування політичних систем арабських країн.
- 15) Політичні системи країн Північної Африки і Великого Близького Сходу. Порівняльний аналіз політичних систем країн Центральної Азії.
- 16) Політичні системи країн Південно-східної Азії
- 17) Політичні системи країн Корейського півострова, Китаю, Японії.
- 18) Особливості становлення сучасної політичної системи в Україні.
- 19) Проблема розбудови демократії в Україні.
- 20) Парламент Української держави.
- 21) Інститут президентства в Україні.
- 22) Уряд України.
- 23) Органи місцевого самоврядування.
- 24) Партійно-політичний спектр України.
- 25) Виборча система України.
- 26) Процес становлення громадянського суспільства в Україні.
- 27) Україна у міжнародних відносинах.

. Навчально-методична карта дисципліни

«ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СВІТУ»

Разом: 60 год. З них: лекції (16 год.), семінарські заняття (12 год.), індивідуальна робота (4 год.), самостійна робота (26 год.), підсумковий контроль (2 год.)

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми, бали)	Семінарські заняття (теми)	СЗ (бали)	СР (бали)	ІНДЗ (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
Модуль I 0-79	Тема 1. Політична система: суть, структура та функції			0-5			ЗАЛІК 0-40
		Семінарське заняття 1. Методологія вивчення політичних систем.	0-10				
	Тема 2. Типологія політичних систем. Політичні режими			0-5			
	Тема 3. Партиїні і політично-адміністративні системи світу						
		Семінарське заняття 2. Класифікація політичних систем. Партиїні системи світу.	0-10				
	Тема 4. Інформаційна основа існування політичних систем				0-5		
	Тема 5. Політико-правові системи країн світу					МКР 0-25	
	Семінарське заняття 3. Політична система і світові конфлікти	0-10					
Модуль II 0-101	Тема 6. Політичні системи європейських і американських країн						ЗАЛІК 0-40
		Семінарське заняття 4. Політичні системи європейських і американських країн.	0-10	0-5			
	Тема 7. Аналіз політичних і правових систем країн Сходу						
		Семінарське заняття 5. Політичні системи східних країн	0-10				
	Тема 8. Основні напрямки, особливості та проблеми розвитку політичної системи України				0-5	МКР 0-25	
		Семінарське заняття 6. Політична система сучасної України.	0-10				

Самостійна робота.

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін Виконання (тижні)
Змістовий модуль I.			
Міжнародна політична система			
Міжнародні системи, світова політика. Глобальна система міжнародних відносин. Систематизація та класифікація глобальних проблем	<ul style="list-style-type: none"> ➤ вхідні тести, ➤ політичний практикум, ➤ робота в малих групах, ➤ реферати, повідомлення, ➤ інтерактивні презентації. 	0-5	2 тижні
Теорія політичної модернізації та етапи її розвитку. Мондіалізм як течія суспільно-політичної думки	<ul style="list-style-type: none"> ➤ індивідуальний контроль, ➤ розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, ➤ складання тез. 	0-5	2 тижні
Співвідношення національної, релігійної та міжнаціональної безпеки. Національна безпека як частина основного постійного інтересу держави.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ презентація соціологічного проекту, ➤ колоквіум, ➤ ігрові ситуації, ➤ контрольна співбесіда з проблеми модуля. 	0-5	2 тижні
Змістовий модуль II.			
Політична система сучасної України			
Особливості становлення сучасної політичної системи в Україні. Проблема розбудови демократії в Україні. Політична організація українського суспільства	<ul style="list-style-type: none"> ➤ брифінг, ➤ дискусія, ➤ розгляд проблемних питань, ➤ фронтальне (комбіноване) усне опитування. 	0-5	2 тижні
Конституція і держава. Правова держава і громадянське суспільство України	<ul style="list-style-type: none"> ➤ міні-диктант з визначення термінів, ➤ творчі (дослідницькі) завдання, ➤ тренінг. 	0-5	1 тиждень
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 25 балів.</i>		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. (12 год.)

Завдання 1. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо політичної проблеми (за вибором), яка постала перед керівництвом органу державної влади.

Здійснить аналіз політичної проблеми (за вибором), яка постала перед керівництвом органу державної влади, сформулюйте основні рекомендації щодо її подолання та спрогнозуйте основні сценарії розвитку ситуації на найближчий місяць.

Завдання 2. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо технології контролю й управління політичними конфліктами (на прикладі політичного конфлікту, до якого, на Вашу думку, привернута увага громадськості).

Здійснить аналіз політичного конфлікту, до якого, на Вашу думку, привернута увага громадськості, визначте його складові, шляхи розвитку та мінімізації.

Завдання 3. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо питання політичної поведінки лідерів головних політичних партій та блоків у передвиборчій боротьбі до органів місцевого самоврядування.

Здійснить аналіз сукупностей реакцій основних суб'єктів української політики, які беруть участь у суспільно-політичних процесах і конкурують чи співпрацюють між собою у форматі політичної системи.

Завдання 4. Проаналізуйте наступну проблему:

Суперечливі тенденції, що наявні в системі державного і місцевого самоврядування, недосконалість чинної законодавчої бази та управлінської практики викликають погіршення діяльності прогностичних аналітиків.

Здійснить аналіз ефективності реалізації дій органів державного управління, що визначають адекватність існуючої політичної системи та прогноз її розвитку.

Напишіть доповідну записку уряду щодо прогнозу стану і механізмів здійснення гілок влади в рамках державного управління (прогностичний горизонт – наступний рік).

Завдання 5. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо узгодженості політичних дій, взаємозалежності та взаємозв'язку головних державно-правових інститутів виконавчої влади: президент, уряд, представництва в регіонах, тощо.

Здійснить аналіз важливих проблем, що існують між державними органами виконавчої влади сформулюйте основні шляхи вирішення неузгодженостей щодо їх подолання.

Завдання 6. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо проведення моніторингу як інструменту управління державною політикою.

Здійсніть аналіз ефективності роботи соціологічних досліджень з важливих політичних питань у формі опису фактичного поточного стану інформаційного простору. Розкрийте основні рекомендації щодо розширення і впровадження моніторингу в Україні у вирішенні соціально-політичних проблем державного управління.

Завдання 7. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо характеристики однієї з найвпливовіших груп інтересів - профспілок.

Здійснити аналіз ефективної і послідовної роботи профспілок, а також найважливіші цілі політичної діяльності організованої групи інтересів за останні п'ять років. Окреслити основні напрямки взаємозв'язків і співпраці органів державної влади та профспілок як елемента громадянського суспільства.

Завдання 8. Забезпечення політичних зв'язків для впливу на процес прийняття політичних рішень, прямий підкуп чиновників, «купівля» посад у структурах виконавчої влади, організація різноманітних політичних акцій.

Здійснити аналіз з проблем ефективності взаємопроникнення політики і бізнесу, найбільш важливих на Вашу думку, та визначте пріоритетні проблеми, які слід розв'язувати в фінансово-політичному житті держав «перехідного типу».

Завдання 9. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо проблем формування політичного виховання.

Здійсніть аналіз проблеми формування громадянського суспільства, акцентуючи увагу на громадянській відповідальності особи, утвердження у масовій свідомості ідей політичного плюралізму, свободи і толерантності.

Змістовий модуль II. (14 год.)

Завдання 1. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо методики когнітивного квартирування політичної аналітики щодо введення змін до Конституції України станом на 2010 рік.

Спрогнозуйте основні сценарії розвитку політичної ситуації відносин проурядових і опозиційних партій Верховної Ради щодо внесення змін до конституції з метою розширення повноважень Президента України.

Здійсніть аналіз політичного конфлікту, визначити його складові, шляхи розвитку та мінімізація.

Завдання 2. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо типу та характеру проблем, які виникають в наслідок переформатування Конституційного Суду України і його подальша неефективна діяльність в системі державного управління.

Здійсніть аналіз проблеми: яким чином постійна зміна складу КСУ, часті вливання «свіжої крові» у найвищий орган державної судової влади може призвести до ряду

соціально-нормативних колізій і політичних проблем.

Завдання 3. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо проблеми виборів до органів місцевого самоврядування 31 жовтня 2010 року, яка постала перед керівництвом органу місцевого самоуправління.

Здійснить аналіз проблеми виборів до органів місцевого самоврядування 31 жовтня 2010 року, яка постала перед керівництвом органу місцевого самоуправління, сформулюйте основні рекомендації щодо її подолання та спрогнозуйте основні сценарії розвитку ситуації на найближчий місяць.

Завдання 4. Економічна криза 2008 року призвела до трансформації і переорганізації діяльності українських банківських фінансово-промислових груп.

Напишіть доповідну записку Кабінету Міністрів України щодо типу та характеру проблем, які виникають внаслідок укрупнення банківського сектору в системі державного управління України. Розкрийте суть фінансового конфлікту осені 2008 року у сфері державного управління.

Завдання 5. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо висвітлення у ЗМІ «мовного питання» у передвиборчій агітації кандидатів.

Здійснить аналіз ситуації закріплення на законному рівні державного статусу за мовами народів, які проживають на території України у передвиборчий період до вищих органів державної влади та місцевого самоврядування, сформулюйте рекомендації щодо уникнення конфліктних ситуацій різних політичних сил маніпулювання мовою задля своїх корисних партійних інтересів.

Завдання 6. Скласти аналітичну записку згідно вимог, зазначених у навчальній робочій програмі з дисципліни «Політична система світу» щодо політичної проблеми підписання і ратифікації нового Податкового Кодексу України.

Здійснить аналіз політичної проблеми прийняття нового зводу законів України, яка постала перед керівництвом проурядових партій Верховної Ради України і її висвітлення в джерелах масової інформації, сформулюйте основні рекомендації щодо її подолання та спрогнозуйте основні сценарії розвитку ситуації на найближчий місяць.

Завдання 7. Проаналізуйте наступну проблему.

Минає 10-та річниця з моменту зникнення українського журналіста Г.Гонгадзе. Винні у цьому злочинні не відбувають покарання. Світова спільнота вимагає розслідування цієї справи.

Здійснить аналіз ефективності діяльності органів МВС, прокуратури, найбільш важливих на Вашу думку у цьому питанні та визначте подальші завдання, які слід розв'язувати відомчим органам державного управління в правоохоронній сфері України.

Напишіть доповідну записку Кабінету Міністрів України щодо прогнозу розвитку подій у разі закриття справи про вбивство журналіста та наслідків невиконання службових обов'язків силовими структурами для суспільства (прогностичний горизонт – наступні півроку).

Завдання 8. Проаналізуйте наступну проблему.

Ситуація в соціальній сфері погіршується, ряд державних соціальних програм не виконується або виконуються частково.

Здійсніть аналіз ефективності реалізації соціальних програм, найбільш важливих на Вашу думку та визначте пріоритетні проблеми, які слід розв'язувати в соціальній сфері України.

Напишіть доповідну записку Кабінету Міністрів України щодо прогнозу розвитку подій у разі погіршення соціальних стандартів та наслідків невиконання соціальних програм урядом для суспільства (прогностичний горизонт – наступний рік).

Завдання 9. Проаналізуйте наступну ситуацію.

На майбутніх виборах Президента України перемагає кандидат від комуністичної партії.

Використовуючи техніку сценарного прогнозування розробіть прогноз, який розкриє гіпотетичну послідовність соціально-економічних та політичних змін, що очікуються в країні.

Напишіть доповідну записку Кабінету Міністрів України щодо прогнозних сценаріїв, які очікують країну.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Зміст ІНДЗ:

Завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь на навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, самостійних занять і охоплює декілька тем, або весь зміст навчального курсу. ІНДЗ виконується у вигляді звіту політичного дослідження або електронної презентації на відповідну тему з курсу «Політична система світу». Система оцінювання ІНДЗ відповідає загальним критеріям навчальних досягнень студентів і становить від 0 до 30 балів.

Метою виконання ІНДЗ є закріпити теоретичні основи курсу «Політична система світу» на прикладі дослідження важливих проблемних ситуацій з політичного життя світу й України із застосуванням методів політичного аналізу.

У процесі виконання ІНДЗ студент у відповідності до вимог повинен розкрити основні завдання:

- дослідити проблемні ситуації, що склалися в світі та в Україні, через призму методології політичного аналізу подій;
- визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки політичних процесів та явищ.
- проаналізувати публікації й інтернет-матеріали аналітичного характеру;
- відбирати, систематизувати та обробляти інформацію у відповідності до цілей дослідження;

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- містити самостійні дослідження, розрахунки, виконані на ЕОМ;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення досліджуваного об'єкту;
- мати належне оформлення;
- бути виконане і подане на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Вимоги до індивідуальної науково-дослідної роботи

Для того, щоб отримати вищий бал по реферату слід виконати усі зазначені далі вимоги.

Кожному студенту викладач рекомендує наукову проблему політичного життя - реальну життєву ситуацію, подію, до якої прикута увага світової громадськості й вимагає цілеспрямованих дій для її вирішення. З іншого боку, студенти можуть самостійно запропонувати тему для дослідження, виходячи з власних інтересів, але обов'язково узгодити її з викладачем. Науковий керівник проводить індивідуальне консультування студента на визначених для цього виду роботи заняттях, допомагає йому скласти план ІНДЗ і контролює дотримання графіку виконання, рецензує частини роботи і завершений рукопис, готує студента до захисту.

Правильно оформлене ІНДЗ у вигляді аналітичного звіту (паперовий чи електронний носій) студент подає на кафедру для рецензування і перевірки викладачем не пізніше ніж за 2 тижні до початку екзаменаційно-залікової сесії (атестаційного тижня).

Складання і виконання робочого плану ІНДЗ

План індивідуальної роботи повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретично-методичної, аналітичної та конструктивної частин. При розробці та обговоренні плану дослідження необхідно скласти поетапний календарний робочий план згідно із затвердженим на кафедрі графіком. У встановлений графіком кінцевий термін студент подає завершену індивідуальну навчально-дослідну роботу на рецензування викладачу. Невиконання графіка та систематичне відхилення від регламенту є підставою для недопущення студента до захисту індивідуальної роботи.

Після перевірки наявності всіх необхідних структурних частин ІНДЗ викладач (науковий керівник) оголошує про допуск студента до захисту. Під час захисту студент має розкрити актуальність, мету і завдання, предмет дослідження, яке він проводив. Особливе місце має бути відведене обґрунтованому порівняльному аналізу та оцінці його ефективності (рекомендується витратити не менше 70 % часу, відведеного для доповіді), ілюструючи доповідь посиланням на наочні графічні матеріали. Обсяг тексту доповіді має відповідати 5-10 хвилинам виступу. Захист індивідуальної роботи проводиться публічно на останньому індивідуальному занятті. З метою визначення рівня професійної підготовки та ерудиції в цілому студенту можуть ставитися питання.

Після захисту викладач оголошує результати і набрані бали за всі види теоретично-практичного курсу ІНДЗ. Якщо студент вчасно не здав на рецензування і перевірку індивідуальну роботу чи отримав під час захисту незначну кількість балів, то лише з дозволу завідувача кафедри може бути допущений для повторного складання ІНДЗ у

встановлений навчальним планом термін. Якщо захист індивідуальної роботи не відбувся з поважних причин, то викладач може подовжити термін захисту до проведення підсумкового контролю (іспит) з дисципліни «Політологія».

Основні етапи виконання ІНДЗ:

1. Підготовчий (теоретичний): розробка програми і плану.
2. Практичний (емпіричний).
3. Етап інтерпретації та узагальнення зібраних даних: оцінка результатів.
4. Оформлення ІНДЗ у вигляді аналітичного звіту.
5. Подання роботи на кафедру.
6. Захист ІНДЗ.

Орієнтовна структура ІНДЗ – Науково-дослідницької роботи у вигляді звіту чи електронної презентації:

- Титульний аркуш;
- План (зміст роботи із зазначенням сторінок);
- Вступ. Обґрунтування актуальності та необхідності проведення соціологічного дослідження; окреслення мети, завдання, предмету, об'єкту, гіпотези дослідження;
- Основна частина (розбита на розділи та підрозділи). У цій частині описується методика дослідження, характеристика проблеми, етапи роботи. Після цього наводяться цифрові дані у вигляді таблиць, графіків, діаграм, одержані під час дослідження. Аналіз результатів дослідження також висвітлюється в цьому розділі, акцентуючи увагу на закономірностях, які були зазначені в ході проведення дослідження ;
- Висновки, рекомендації;
- Список використаних джерел та літератури;
- Додатки (таблиці підрахунків результатів, графік звітності, індивідуальний план);

Аналітичний звіт являє собою детальний аналіз проблеми, висновки, рекомендації. До звіту додаються різноманітні таблиці, графіки, діаграми тощо. Значна увага приділяється висновкам, які становлять $\frac{1}{4}$ частини тексту. Під час підготовки аналітичного звіту доцільно долучати максимальну кількість матеріалів. Матеріал має бути структурованим та логічно викладеним, при цьому слід використовувати чіткі, зрозумілі фрази, намагатися уникати жаргону.

Обсяг звіту має бути в межах 12-15 сторінок комп'ютерного набору (або від руки 15-18 сторінок) без списку літератури та додатків. Електронна презентація (програмне забезпечення MS Power Point) повинна складатись відповідно з 15-20 слайдів.

Усі розділи і підрозділи, що є у плані, повинні бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий – не менше 30 мм; правий – 15 мм; верхній – 20 мм; нижній – 20 мм. Текст у комп'ютерному варіанті виконується

шрифтом - Times New Roman, розміром –14, міжрядковий інтервал – 1,5.

Порядковий номер проставляється праворуч у нижньому куті сторінки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому порядковий номер не ставиться. Він проставляється на наступній сторінці далі по порядку.

Розділи або глави нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи – цифрою розділу і підрозділу через крапку. Наприклад, якщо розділ буде другим, то він позначається: Розділ 2: ... (далі йде назва розділу), а відповідно перший підрозділ цього розділу: 2.1. (далі йде назва підрозділу) і так далі за порядком до наступного розділу.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватись вимог державного стандарту. Кожен бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв творів. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. Посилання на літературу робляться в тексті з позначенням їх порядкового номера в списку і сторінок через кому в прямокутних дужках. Нижче подані приклади оформлення використаної літератури, яке залежить від виду джерела:

Книги

Один автор

Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).

Два автори

Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.

П'ять і більше авторів

Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод, посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).

Без автора

Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1]с.

Багатотомний документ

Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006.— (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с.

Матеріали конференцій, з'їздів

Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К.

: Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).

Депоновані наукові праці

Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.

Словники

Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.

Атласи

Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К.: Варта, 2006. — 217, [1] с.

Законодавчі та нормативні документи

Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К.: МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).

Стандарти

Якість води. Словник термінів : ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 — ДСТУ ІЗО 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).

Дисертації

Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.мат, наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

Автореферати дисертацій

Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 «Технологія машинобудування» / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.

Частина книги, періодичного продовжуваного видання

Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1—С. 39—61.

Електронні ресурси

Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці,

культури та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbuu.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

Зразок оформлення титульного аркуша аналітичного звіту:

Міністерство освіти і науки України

Київський університет імені Бориса Грінченка

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

СТУДЕНТА-ДОСЛІДНИКА

Прізвище, ім'я та по-батькові _____

Інституту _____

Кафедри _____

_____ курсу, групи _____

Про проходження індивідуальної науково-дослідної роботи з дисципліни
«Політична система світу»

на тему: _____

За час з

по

20 п.

Тематика ІНДЗ

- 1) Виступи, пропозиції, зустрічі політичних лідерів;
- 2) звинувачення, погрози, критика політичних лідерів;
- 3) проголошення промов політичними акторами;
- 4) переговори, пошук компромісів політичними акторами;
- 5) прийняття політичних актів політичними акторами;
- 6) союзницькі переговори;
- 7) організація та проведення масових акцій;
- 8) демонстрації, мітинги, страйки;
- 9) діяльність політичних інститутів і рухів;
- 10) заяви вищих посадових осіб;
- 11) політичні, економічні з'їзди, форуми, конференції.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Розглядаючи загальну професійну підготовку студентів як цілісний процес формування системи загальних знань, умінь і навичок, слід виділити комплексний критерій, який дає цілісну характеристику рівня загально-професійної підготовки майбутніх фахівців. Показниками системності знань студентів можуть бути: рівень засвоєння основних ідей, положень, понять, фактів у сфері соціології; рівень теоретичного осмислення способів організації практичної професійної діяльності; рівень оперування теоретичними знаннями, використання їх в практичній діяльності; рівень розвитку інтересу до теорії соціології.

Формування знань, умінь і навичок здійснюється в основному в процесі діяльності (пізнавальної і практичної), їх якість перебуває у прямій залежності від характеру діяльності. Можна виділити 4 рівні загально-професійних знань, умінь і навичок студентів: репродуктивний, репродуктивно-творчий, творчо-репродуктивний, творчий. Репродуктивний рівень характеризується діяльністю (пізнавальною і практичною) відтворюючого характеру: відтворення основних теоретичних положень, опис фактів на основі емоційного сприймання без глибокого розуміння зв'язків, що існують між ними, виникнення інтересу до нових фактів та їх пояснення, виконання окремих дій згідно зі зразком, слабка кореляція практичних дій з теоретичними знаннями, наслідування наставника (науковий керівник, соціолог).

Репродуктивно-творчий рівень характеризується засвоєнням основних ідей і понять, теоретичним осмисленням та аналізом окремих фактів і явищ, деяких функцій та способів діяльності соціолога, умінням підтверджувати теоретичні положення фактами практичної діяльності, виконанням частково-пошукових практичних дій в типових ситуаціях.

Творчо-репродуктивний рівень характеризується осмисленням основних ідей, системи предметних понять в сфері соціології, умінням встановлювати внутрішньодисциплінарні зв'язки, систематизувати факти, теоретично осмислювати систему методів і прийомів роботи соціолога і окремих дій власної професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання при розв'язанні типових завдань в соціологічній практиці, розвитком інтересу до самостійного пошуку ефективних

шляхів розв'язання професійних завдань, свідомим оволодінням системою взаємопов'язаних дій, самостійним визначенням власної діяльності з врахуванням конкретних умов, виконанням практичних дій в нестандартних ситуаціях.

Творчий рівень характеризується глибоким осмисленням системи соціологічних та міжпредметних понять, умінням теоретично аналізувати факти і явища в сфері соціології, аналізувати та проектувати способи своєї професійної діяльності, застосовувати теоретичні знання в нових ситуаціях, знаходити творчі вирішення практичних задач, шукати інноваційні способи роботи тощо.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ п/п	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Складання плану ІНДЗ	1
2	Обґрунтування актуальності проблеми, формулювання мети, завдань, об'єкту, предмету, методу дослідження та висунення гіпотези	5
3	Відповідність змісту планові та темі ІНДЗ	1
4	Критичний аналіз суті та змісту викладу підготовчого (аналітичного) етапу дослідження	3
5	Виклад фактів, ідей, основних понять дослідження в логічній послідовності	3
6	Достовірність, об'єктивність матричного класифікатора. Наявність таблиць, графіків, діаграм	5
7	Доказовість висновків, обґрунтованість власних практичних рекомендацій, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
8	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел та літератури)	4
9	Позитивний захист роботи	4
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	21-30	Відмінно
Достатній	11-20	Добре
Середній	6-10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Політична система світу».

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті	0-10 (разом 0-60)
2	КМР	0-25 (разом 0-50)
3	Самостійна робота	0-5 (разом 0-25)
4	ІНДЗ	0-30
5	Підсумковий бал	0-165
6	Коефіцієнт	0,65
7	ЗАЛІК	0-40

В балах		За шкалою ECTS	
79-88	відмінно	90-100	A
66-78	добре	82-89	B
		75-81	C
53-65	задовільно	69-74	D
		60-68	E
52 і нижче	незадовільно	35-59	FX
		1-34	F

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Політична система світу. Робоча навчальна програма. /Укл. Купрій Т.Г.– К.: Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2011. – 44 с.
2. Опорні конспекти лекцій,
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу «Політична система світу».
4. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю;
5. Питання до модульних контрольних робіт та питання до заліку.
6. Наочний роздатковий матеріал у вигляді таблиць та схем, діаграм, графіків; є у електронному варіанті;
7. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ 3 «Політична система світу»

1. Категорії систем
2. Поняття «політична система»
3. Політичні відносини і політична система.
4. Структура політичної системи.
5. Компоненти політичної системи
6. Політична організація суспільства.
7. Політичні норми. Політична свідомість.
8. Функції політичної системи. Функція політичної соціалізації.
9. Основи класифікації політичних систем.
10. Традиційні і модернізовані політичні системи.
11. Моделі та типи політичних систем (Д.Істон, Г.Алмонд, К.Дойч, Т.Парсонс).
12. Класифікація політичних режимів.
13. Демократія, тоталітаризм, авторитаризм.
14. Політичний режим сучасної України.
15. Багатопартійність в сучасному світі.
16. Типологія партійних систем.
17. Однопартійні, двопартійні, багатопартійні системи.
18. Державний устрій.
19. Глава держави. Уряд.
20. Законодавча влада. Структура парламенту.
21. Структура судочинства.
22. Органи місцевого самоврядування.
23. Сучасна світова інформаційна система.
24. Глобальна, міжнародна та регіональна політика України.
25. Недержавні сили: відкрита економічна система, нове планетарне мислення.
26. Міжнародний інформаційний потенціал та політичні системи.
27. Політична глобалістика.
28. Правова політична система.
29. Політико-правова система України.
30. Політична система країн Західної Європи.
31. Політична система США.
32. Політична система країн Латинської Америки.
33. Політична система країн Центральної і Східної Європи.
34. Політична система країн Близького і Середнього Сходу.
35. Політична система країн Південно-Східної Азії.
36. Політична система країн Китаю, Південної Кореї, Японії.
37. Політична система країн Північної Африки.
38. Політична система Індії, Пакистану, Афганістану.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Строй К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня. Мировой обзор. М., 2002.
2. Анохин М.Г. Политические системы: адаптация, динамика, устойчивость.- М., 1996.
3. Богатуров А. Д., Косолапов НА, Хрусталеv М. А. Очерки теории и политического анализа международных отношений. М., 2002.
4. Бокщанин Ч., Губерский С. Политические системы стран Западной Европы: Серия 1., Серия 2. - К, 2000.
5. Борисов В.К. Теория политических систем.— М., 1991.
6. Дербишайр Дж. и Дербишайр Я. Политические системы мира. М., 2004.
7. Исследования по общей теории систем. Сборник переводов. М., 1969.
8. Истон Д. Категории системного анализа политики // Антология политической мысли. Т. 2. М. -, 1997.
9. Категории политической науки. - М., 2002.
10. Каменская Г.В., Родионов А.Н. Политические системы современности. учеб. пособие.- М., 1994.
11. Конституція України,— К., 1996.
12. Могилевский В. Д. Методология систем: вербальный подход. - М. 1999.
13. Панарин А. С. Политология. Западная и восточная традиции. М., 2000.
14. Парсонс Т. Система современных обществ. М., 1997.
15. Политический процесс: основные процессы и способы анализа / Под ред. Е. Ю. Мелешкиной. М., 2001.
16. Рудич Ф.М. Політологія. Курс лекцій.— К., 2000.
17. Селезнев Л.И. Политические системы современности: сравнительный анализ.- С.-Петербург., 1995.
18. Тихомиров С.И. Основные направления развития современных политических систем.- Севастополь., 1999.
19. Шаповал В.Н. Зарубіжний парламентаризм.— К., 1993.
20. Шаповал. В.Н. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз.-К. 1995.

Додаткова рекомендована література:

21. Авторитаризм и демократия в развивающихся странах. М., 1996.
22. Алаев Л. Б., Зубов А. Б. Доминантно-партийная система и личностные ориентации индийских избирателей // Политические отношения на Востоке: Общее и особенное. - М., 1990. С. 97-110.
23. Александров И. А. Монархии Персидского Залива: Этап модернизации. - М.,

2000.

24. Алексеева Т. А. Политическая философия. - М., 2007.
25. Арабские страны Западной Азии и Северной Африки. Вып. 6. - М., 2007.
26. Армия и власть на Ближнем Востоке: От авторитаризма к демократии / Под ред. В. М. Ахмедова. - М., 2002.
27. Ахмедов. В. Армия и власть на Ближнем и Среднем Востоке в эпоху глобализации и модернизации. - М., 2006.
28. Антология мировой политической мысли. В 5 т. М., 1997.
29. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. М., 1993.
30. Ашин Г. К., Кравченко С. А., Лозанский Э. Д. Социология, политики: сравнительный анализ российских и американских политических реакций. М., 2001.
31. Беседы и суждения Конфуция (пять полных параллельных переводов, дополненные фрагментами других переводов). -СПб, 1999.
32. Белокреницкий В. Я. Восток через призму мировых демографических процессов. // Восток - 1999 - № 5.
33. Белокреницкий В. Я. Восток на рубеже веков - некоторые итоги и перспективы развития. // Восток - 2001, № 5.
34. Бергстен Ф., Гилл Б., Ларди И., Митчелл Д. Китай. Что следует знать о новой сверхдержаве. - М., 2007.
35. Босин Ю. В. Афганистан: Полиэтническое общество и государственная власть в историческом контексте. - М., 2002.
36. Бурлацкий Ф.М., Галкин А.А. Современный левиафан: очерки политической социологии капитализма.— М., 1985.
37. Виноградов А. В. Китайская модель модернизации: Поиски новой идентичности. - М., 2005.
38. Володин А. Г. Современные теории модернизации: кризис парадигмы.// Политическая наука, - 2003.- № 2, - с. 8-29.
39. Восток-Запад: региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений. Под ред А. Д. Воскресенского. - М., 2002.
40. Дао дэ дзин, Ле-цзы, Гуань-цзы. Даосские каноны./ Новый перевод В. В. Малявина. М., 2002.
41. Дэнхуэй. Позиция Тайваня. - М., 2000.
42. Ефимова Л. М. Особенности складывания политической культуры современного Востока. В кн. Политическая культура стран Азии и Африки. - М., 1996.
43. Ефимова Л. М. Религиозные традиции в политической жизни современной Индонезии (1965-1992). - М., 1992.
44. Жуков С. В., Резникова О. Б. Центральная Азия в социально-экономических структурах современного мира. - М., 2001.
45. Индуизм, джайнизм, сикхизм. Словарь. - М., 1996.
46. Иргебаев А. Т., Осипов В. И. Южная Корея. - М., 1990.
47. Ислам и политика (взаимодействие ислама и политики в странах Ближнего и Среднего Востока, на Кавказе и в Центральной Азии) / Под ред. В. Я. Белокреницкого,

- А. З. Егорова. - М., 2001.
48. История Афганистана / Отв. ред. Ю. В. Ганковский. - М., 1982.
49. История Китая. / Под. ред. А. В. Меликсетова. - М., 2002.
50. История Востока. Т. 1. Восток в древности / Отв. ред. В. А. Яковсон. М., 1999.
51. История Востока. Т. 2. Восток в средние века / Отв. ред. Л. Б. Алаев, К. З. Ашрафян. - М., 1999.
52. История Востока. Т. 3. Восток на рубеже средневековья и нового времени / Отв. ред. Л. Б. Алаев, К. З. Ашрафян, Н. И. Иванов. - М., 1999.
53. Закария Ф. Будущее свободы: Нелиберальная демократия в США и за их пределами. - М., 2004.
54. Зубов А. Б. Парламентская демократия и политическая традиция Востока. - М., 1990.
55. Карозерс Т. Конец парадигмы транзита // Политическая наука, - 2003- № 2 - с. 42-65.
56. Конфуций. Я верю в древность. М., 1995.
57. Конституция Республики Корея // Корея: Справочник. - Сеул, 1993.
58. Концепции и определения демократии: Антология / Ред.-сост. А. В. Фененко. - М., 2006.
59. Косухин Н. Д. Власть и политическая модернизация в Африке. // Восток. - 2000. - №6.
60. Кочакова Н. 5. Традиционные институты управления и власти. - М., 1993.
61. Лейпхарт А. Конституционные альтернативы для новых демократий, В кн. Современная сравнительная политология. Хрестоматия. - М., 1997.
62. Мао Цзэдун. Избранные произведения: В 4 т. - М., 1952.
63. Мохамад Р. От имени своего народа. - М., 1998.
64. Мелкумян Е. С. Политические реформы в арабских странах: Принципы и ценностные ориентации // Восток. - 2006. № 6. С. 117-122.
65. Мельвиль А. Ю. Внешние и внутренние факторы демократических транзитов. - М., 1999.
66. Мельвиль А. Ю. Демократические транзиты (теоретико-методологические и прикладные аспекты). - М., 1999.
67. Мельвиль А. Ю. От метафоры к объяснительной модели: «Волны демократизации» и «воронка причинности». - М., 2002.
68. Мельвиль А. Ю. Становление транснациональной политической среды и «волны» демократизации. - М., 2004.
69. Мельянцев В. А. Восток и Запад во втором тысячелетии: Экономика, история, современность. - М., 1996.
70. Мировое комплексное регионоведение и международные отношения: В 4 ч. 5 кн. / Под ред. А. Д. Воскресенского. - М., 2002-2004.
71. Молодякова Э. В. «Неординарная» демократия в Японии / Япония: Мифы и реальность. - М., 1999.
72. Ни Куан Ю. Сингапурская история: Из «третьего мира — в первый». - М., 2005.
73. Пай Л. Незападный политический процесс // Политическая наука. 2003. № 2. С.

66-86.

74. Переломов Л. С. Конфуцианство и современный стратегический курс КНР. - М., 2007.
75. Плешов О. В. Ислам и демократия: Опыт Пакистана. - М., 1997.
76. Плотинский Ю. М. Модели социальных процессов. - М., 2001.
77. Политическая культура и деловая этика стран Востока. - М., 2006.
78. Политические системы и политические культуры Востока / Под ред. А. Д. Воскресенского. 2-е изд., расшир., испр. и доп. - М., 2007.
79. Политический процесс: Основные процессы и способы анализа / Под ред. Е. Ю. Мелешкиной. - М., 2001.
80. Политическая наука в России / Отв. ред.-сост. А. Д. Воскресенский. - М., 2000.
81. Политология. Хрестоматия./ Под ред. проф. М. А. Василика. - М., 2000.
82. Политология. Энциклопедический словарь. - М., 1993.
83. Попов А. П. Политические системы и политические режимы в Китае XX в. - М., 2007.
84. Проблемы методологии системного исследования. - М., 1970.
85. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку - К, 1998.
86. Пузянин С. Г. Восточная политика Владимира Путина. - М., 2007.
87. Риггз Ф. У. Непрочность режимов «третьего мира»// Международный журнал социальных наук.- 1993, № 3.
88. Сапронова М. А. Арабский Восток: власть и конституции. М., 2001.
89. Сайд Э. В. Ориентализм. Западные концепции Востока. - СПб., 2006.
90. Сапронова М. А. Арабский Восток: Власть и конституции. - М., 2001.
91. Сафронова А. Л. Буддизм в историко-культурной традиции Шри-Ланки. - М., 2005.
92. Сугорнов Д. А. Идеино-политические аспекты модернизации КНР: от Мао Дзэдуна к Дэн Сяопину. - М., 2006.
93. Сморгунов Л. В. Современная сравнительная политология. - М., 2002.
94. Соловьев А. И. Политология. - М., 2001.
95. Социалистическая конституция Корейской Народно-Демократической Республики. - Пхеньян, 1998.
96. Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
97. Советский энциклопедический словарь. - М., 1979.
98. Современная сравнительная политология. Хрестоматия. - М., 1997.
99. Старостин Б.С. Проблема модернизации: история и современность. В кн. Модернизация и национальная культура. - М., 1995.
100. Старостин Б. С., Старостин П. Б. Проблемы глобального развития. Альтернативные модели модернизации афро-азиатского мира в преддверии третьего тысячелетия. В кн: Глобализация и поиски национальной идентичности в странах Востока. - М., 1999.
101. Старостин Б. С. Политика и модернизация. Восток-Запад. Север-Юг. В кн. Региональное пространство в политической организации мира. - М., 2006.

102. Философия политики. - М., 2000.
103. Формирование политической системы России.— М., 1996.
104. Чжуан-цзы У Новый перевод В. В. Малявина. - М., 2002.
105. Щатами М. Ислам, диалог и гражданское общество. - М., 2001.
106. Хачим Ф. И. Конституционное право стран Ближнего Востока. - М., 2001.
107. Хелд Д., Гольдблатт Д., Макгрю Э., Перратон Дж. Глобальные трансформации: Политика, экономика, культура. - М., 2004.
108. Цзян Цзэминь. О социализме с китайской спецификой. - М., 2002.
109. Цыганков А. П. Современные политические режимы-структуры, типология, динамика. - М., 1995.
110. Чадаева А. Путин. Его идеология. - М., 2006.
111. Чингитш Моок Я. Ядерная стратегия исламских государств и выравнивание сил в борьбе против Израиля. - СПб., 2007.
112. Шифф М., Уинтерс Л. Региональная интеграция и развитие. - М., 2005.
113. Эволюция политических систем на Востоке (Иран, Пакистан, Турция: традиции и демократизация). - М., 1999.
114. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ: Сравнительное изучение цивилизаций. - М., 1999.
115. Эндрейн Ч. Ф. Сравнительный анализ политических систем. - М., 2000.
116. Этнос и конфессии на Востоке: Конфликты и взаимодействие / Под ред. А. Д. Воскресенского. - М., 2003.
117. Япония 2000: Консерватизм и традиционализм. - М., 2000.
118. Ясперс К. Смысл и назначение истории. - М., 1994.
119. After Empire: The Emerging Geopolitics of Central Asia/Ed. by J. C. Snyder. Wash., 1995.
120. Brown J. M. Modern India // The Origins of an Asian Democracy. - Oxford, 1994.
121. Buzan B., Wæver O. Regions and Powers. - Cambridge, 2003.
122. Central Asia and the World: Kazakhstan, Uzbekistan, Tajikistan, Kyrgyzstan, and Turkmenistan / Ed. by M. Mandelbaum. - N. Y., 1994.
123. Chilcote, Ronald H. Theories of Comparative Politics. The Search of a Paradigm Reconsidered. - Boulder, 1994.
124. De Bary, W. M. Theodore. Asian Values and Human Rights. A Confucian Communitarian Perspective. - Harvard, 2000.
125. Hay, Colin. Political Analysis. A Critical Introduction. - N. Y., 2002.
126. Held, David. Models of Democracy. - Stanford, 1987.
127. Landes, David. The Wealth and Poverty of Nations. - L., 1998.
128. Lefolterovich V., Popov V. Democracy and Growth Reconsidered: Why Economic Performance of New Democracies is Not Encouraging // Paper Pre-sented at GDN 6th Annual Conference. - Dakar, 2005. Электронная версия см. <http://www.neus.ru/vpopov/documents/Democracy-GDN2005%20Dakar.pdf>
129. Lucian, Pye Michael. Asian Power and Politics: The Cultural Dimension of Politics. - Cambridge, 1985.
130. Sen, Amartya. Human Rights and Asian Values: What Lee Kuan You and Li Peng

Don't Understand About Asia // The New Republic. July 14.1997. Vol. 217. No. 2-3. 131. Taiwan Yearbook. 2006. - Taipei, 2006.

Електронна бібліотека з дисципліни «Політична система світу»

http://st.zu.edu.ua/polit/metod_posib.htm

<http://shop.bambook.com/scripts/pos.showitem?v=2&ite=30816>

http://www.krok.edu.ua/kafedry/guman_disc/guman_disc.htm

http://www.krok.edu.ua/kafedry/guman_disc/discipliny/2.htm

http://www.franko.lviv.ua/faculty/pravo/politologiya_literatura.doc

http://dmmi.edu.ua/ucheba/facultets/met/mcm/dom/sem_7/polit.htm

<http://www.dgmi.edu.ua/ucheba/institutes/app/ema/predm/politologia.html>

http://www.znannya.org.ua/post/2/26_1.htm

<http://www.poglyad.com/others/?PHPSESSID=c0136f1f33588c4f6b6641d4d9c23620>

http://www.agronmc.com.ua/nmcprop/zhurnal_1a.html

<http://www.library.zgia.zp.ua/ukr/index.php?text=Obmen>

<http://www.bo.net.ua/forum/index.php?showforum=12>

<http://www.ukrop.com/ua/directory/science/liberal/sociology?cur=0138-00-0-2-06-00-001->

<http://www.agronmc.com.ua/nmcprop/novteh41.html>

www.mon.gov.ua/education/higher/bks2005.doc

<http://www.eufimb.edu.ua/structure/divisions/bookshop/>

www.sumdu.edu.ua/ua/general/structure/branch/library/buletен/date/

<http://poglyad.com/article/139/?PHPSESSID=a78a94b48be8407b5c04c4008f547fb8>

<http://www.pritvor.kiev.ua/notice/?&page=73>

<http://www.tspu.edu.ua/php1/include/resurs/kms/>

: